

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

หลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาญา เป็นหลักสำคัญประการหนึ่งของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยถือว่าในการพิจารณาคดีในศาล จะต้องกระทำไปโดยเปิดเผยให้สาธารณชนเข้าฟังการพิจารณาได้ หลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาญานั้นได้เป็นที่ยอมรับกันในนานาประเทศ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ถือว่าการเปิดเผยในการพิจารณาความอาญา เป็นสิทธิสำคัญที่จำเลยจะได้รับซึ่งไม่อาจล่วงละเมิดได้ โดยมีบทบัญญัติรับรองไว้ในบทบัญญัติเพิ่มเติมฉบับที่ ๖ ของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา โดยบัญญัติให้เป็นสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาในศาลโดยเปิดเผย และศาลจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัตินี้ นอกจากนี้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ข้อ ๑๐ ก็ได้มีบทบัญญัติรับรองถึงสิทธินี้ไว้ ให้ถือเป็นสิทธิสากลที่นานาประเทศยอมรับ^๒

ในประเทศไทยนั้น หลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาญา ได้ถูกนำมาใช้ทั้งในการพิจารณาคดีแพ่งและคดีอาญา โดยเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๓๖ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งบัญญัติว่า "การนั่งพิจารณาคดีจะ

^๑ดูพล พลวัน, "ลักษณะทั่วไปของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(๓)"
อัยการ, ปีที่ ๔ (เมษายน ๒๕๒๔), หน้า ๒๑.

^๒วีระ โลจายะ, กฎหมายสิทธิมนุษยชน, (กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๒), หน้า ๔๖.

คือกระทำในศาล ต่อหน้าผู้ความที่มาศาลและโดยเปิดเผย เว้นแต่..."
และมาตรา ๑๗๒ วรรค ๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งมีบัญญัติไว้ว่า "การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติเป็นอย่างอื่น" ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญาในประเทศไทย

การเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา ไม่ได้หมายความว่า ประชาชนทุกคนจะได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาคดีอาญา^๑ แต่การเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญานั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมรับรู้การพิจารณาคดีอาญาในชั้นศาล ไม่ว่าจะเป็นการรับรู้ด้วยตนเอง ด้วยการเข้าไปนั่งฟังการพิจารณาโดยมีเงื่อนไขว่า จะปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับที่ศาลกำหนด หรือจะเป็นการรับรู้โดยผ่านสื่อมวลชน ซึ่งมีผู้แทนเข้าร่วมการพิจารณาคดีแล้วถ่ายทอดออกมา^๒ อย่างไรก็ตาม หลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญานี้ ไม่ได้เป็นหลักการที่เคร่งครัดไม่มีข้อยกเว้นแต่ประการใด การเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญานี้มีข้อยกเว้น ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การพิจารณาคดีเป็นการพิจารณาลับ ทั้งนี้ศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยว่าการพิจารณาคดีอาญาใด จะเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นที่กฎหมายกำหนด สมควรจะค่าเป็นการพิจารณาลับ

^๑ Anderson, Wharton's Criminal Law and Procedure (Vol. 5), (New York : The Lawyer cooperative publishing, 1957), p. 172.

^๒ คณิง ภาไชย, คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๒, (กรุงเทพ, โรงพิมพ์อักษรสาส์น, ๒๕๒๕), หน้า ๑๗.

แม้ว่าหลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาญา จะเป็นมาตรการอันหนึ่งในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล ซึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญา^๑ แต่หลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาญา ก็ยังมีผลกระทบต่อสิทธิหรือประโยชน์อื่น ๆ อีกหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิของปัจเจกชน สิทธิของสาธารณชน สิทธิหรือประโยชน์ของรัฐ และยังมีผลกระทบต่อความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ซึ่งอาจจะมีผลต่อการพิจารณาคดีไต่^๒ สิทธิหรือประโยชน์บางประการเป็นการสนับสนุนหลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาญา และสิทธิหรือประโยชน์บางประการ ก็เป็นการขัดแย้งกับหลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาญา โดยทั่วไปการพิจารณาความอาญาในศาล จะต้องกระทำโดยเปิดเผย^๓ แต่เมื่อใดที่สิทธิหรือประโยชน์ที่ขัดกับหลักการเปิดเผยนั้น มีน้ำหนักมากกว่าสิทธิหรือประโยชน์ที่สนับสนุนหลักการเปิดเผย การพิจารณาคดีนั้นจะต้องเป็นการพิจารณาลับ ดังนั้นการพิจารณาลับ ถือเป็นผลของการซึ่งน้ำหนักของความขัดแย้งระหว่างสิทธิหรือประโยชน์ดังกล่าว

สิทธิของปัจเจกชนในส่วนของที่เกี่ยวกับหลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาญานั้น มีอยู่ ๒ ประการ คือ สิทธิในชื่อเสียง เกียรติคุณ และสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย โดยศาลที่มีอิสระในการ

^๑ กุศล พลวัน, "ลักษณะทั่วไปของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(๓)", อัยการ, หน้า ๒๑ - ๒๒.

^๒ คุ คณิต ณ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, (กรุงเทพฯ, เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า ๑๐. และ ทวงจิตต์ กำประเสริฐ, กฎหมายองไกลอเมริกาบ่งป้องกัน, (กรุงเทพฯ, บริษัทประชาชนจำกัด, ๒๕๒๔), หน้า ๗๔.

^๓ คณิต ณ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, หน้า ๑๖๓.

พิจารณาพิพากษาคดี การเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา อาจกระทบถึง ชื่อเสียง เกียรติคุณของจำเลย โจทก์ หรือผู้เสียหายได้ ผลกระทบนี้อาจเป็น ไปได้ทั้งในด้านการทำลายชื่อเสียง เกียรติคุณของจำเลย โดยที่การเปิดเผย ในการพิจารณาคดีอาญานั้น หากได้กระทำไปเกินขอบเขตของความพอดี ก็ อาจจะเป็นการประจานจำเลยได้ ทั้งนี้มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญซึ่ง เป็นที่ยอมรับใน กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในนานาอารยประเทศว่า ก่อนที่จะมีคำพิพากษา อันถึงที่สุดว่า บุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้ กระทำความผิดมิได้? ซึ่งหลักกฎหมายนี้มีผู้กล่าวไว้ว่า จะนำมาใช้กันเพียงแต่ ในศาลเท่านั้น แม้ศาลจะได้ปล่อยตัวจำเลยไป โดยตัดสินว่าไม่มีความผิด ในสายตาของสังคมก็ถือว่าจำเลยเป็นผู้มีมลทินติดตัว^๒ หรือในการนำพยาน หลักฐานเข้าสู่คดีของจำเลย อาจจะต้องนำเอาเรื่องที่ประสงค์จะปกปิดไว้ โดยเหตุที่เป็นเรื่องส่วนตัวโดยแท้มาเสนอต่อศาล เพื่อประโยชน์ในการต่อสู้คดี หากว่าจำเลยได้รับการตัดสินว่าไม่มีความผิด ก็เท่ากับว่าจำเลยต้องถูกฉกฉวย ละเมิดในสิทธิอันเป็นส่วนตัวโดยไม่สมควร

หลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา อาจจะเป็นผลดีหรือผล ร้ายแก่โจทก์หรือผู้เสียหายในชั้นชื่อเสียง เกียรติคุณได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง ในคดี เช่น ในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ก็อาจเป็นการประจานโจทก์หรือ ผู้เสียหายได้ ในการนำพยานหลักฐานเข้ามานำสืบ เพื่อพิสูจน์ความผิดของ

^๑ อักษราทร จุฬารัตน์, "สิทธิของผู้ต้องหาที่ได้รับการมองข้ามหรือ หลงลืม", นิติศาสตร์, ปีที่ ๑๔ (มิถุนายน ๒๕๒๓), หน้า ๔๗.

^๒ เกื้อน จิตรกร, "ควรอนุญาตให้ถ่ายภาพในศาลได้หรือไม่", คุณภาพ, ปีที่ ๗ (พฤศจิกายน ๒๕๐๗), หน้า ๑๗๖๒.

จำเลย ก็เท่ากับเป็นการทำร้ายจิตใจของผู้เสียหาย ถึงกับมีผู้กล่าวว่า เป็นการ
 ช่มชู้ญผู้เสียหายเป็นครั้งที่สอง แต่ในบางกรณีหลักการเปิดเผยในการพิจารณา
 คดีอาญา ก็อาจจะเป็นประโยชน์แก่โจทก์ หรือผู้เสียหายได้ เช่น ในคดี
 หมิ่นประมาท การเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญาจะช่วยแก้ไขเยียวยาความ
 เสียหายที่เกิดขึ้นโดยอ้อม โดยที่ประชาชนทราบถึงหยวนหลักฐานที่โจทก์นำเข้า
 ผู้การพิจารณา เพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย ซึ่งยอมเป็นประโยชน์แก่ตัวโจทก์
 หรือผู้เสียหาย

สิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผยนั้น เป็นสิทธิที่
 สนับสนุนหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา สิทธิของจำเลยนี้ถือว่าเป็น
 สิทธิที่สำคัญในการพิจารณาคดีอาญา ซึ่งรัฐไม่อาจล่วงละเมิดได้ เว้นแต่จะ
 เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้หลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา
 เป็นไปเพื่อประกันความยุติธรรมแก่จำเลย เป็นมาตรการในการคุ้มครองเสรีภาพ
 ของบุคคล สิทธิของจำเลยจึงมีทั้งที่สนับสนุนและขัดแย้งกับหลักการเปิดเผยใน
 การพิจารณาคดีอาญา เช่นเดียวกับสิทธิของโจทก์หรือผู้เสียหาย ทั้งนี้หาก
 จำเลย โจทก์ หรือผู้เสียหายประสงค์ที่จะรักษาสิทธิของตน ไม่ว่าจะเป็นการ
 สนับสนุนหรือขัดแย้งกับหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา หากว่าสิทธิหรือ
 ประโยชน์นั้น ๆ เกิดความขัดแย้งกันระหว่างจำเลย โจทก์ หรือผู้เสียหาย
 ก็ต้องมีการชั่งน้ำหนักสิทธิหรือประโยชน์ที่ขัดแย้งกัน เพื่อกำหนดลักษณะของการ
 พิจารณาคดี ซึ่งจะต้องเป็นไปในลักษณะของความพอดี คือ รักษาสิทธิหรือ
 ประโยชน์ดังกล่าว และในขณะที่เดียวกันก็ให้เป็นไปตามหลักการเปิดเผยในการ
 พิจารณาคดีอาญา

อย่างไรก็ดี หลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาชญา ก็ไม่ได้มี ผลกระทบแค่เฉพาะสิทธิของปัจเจกชนดังที่กล่าวมาแล้วเท่านั้น สิทธิของสาธารณชน ก็เป็นสิ่งที่เป็ผลกระทบบของหลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาชญา สิทธิของสาธารณชนนี้ คือ สิทธิในการเสนอและรับรู้ข่าวสารของประชาชน โดยที่ หลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาชญา เป็นหลักที่สืบเนื่องมาจากหลักนิติรัฐ อันเป็นหลักที่แสดงความเป็นประชาธิปไตย* การพิจารณาความอาชญา นั้นเป็นการกระทำอย่างหนึ่งของรัฐ และกระทำไปเพื่อประโยชน์ของสังคมหรือของรัฐ ประชาชนก็ย่อมมีสิทธิที่จะรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการพิจารณาความอาชญา โดย การเข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาความอาชญา ซึ่งรัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมรับรู้ สิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชนนี้ ก็เป็นสิทธิอย่างหนึ่งที่มีการนำมากล่าวอ้างโดยสื่อมวลชน^๒ ซึ่งเข้ามามีบทบาทในฐานะตัวจักรสำคัญที่จะเป็นตัวกลางเสนอข่าวสารต่าง ๆ ต่อประชาชน^๓ อย่างไรก็ดีสิทธิในการเสนอและรับรู้ข่าวสารของประชาชนนี้ เป็นสิทธิที่มีข้อจำกัด เช่น ตัวอย่างใน ประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ มาตรา ๒๕ (๒), มาตรา ๓๐ หรือในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๓๔ ซึ่ง ระบุถึงข้อจำกัดของสิทธินี้ไว้ เช่น เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพ เกียรติยศหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเลื่อมทรามทาง

*คณิต ๓ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา, หน้า ๕.

^๒ชวลิต ปัญญาสถิต, "หนังสือพิมพ์กับการรับรู้ของประชาชน", สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, ๒๕๒๓, หน้า ๒๖.

^๓บุญทิพย์ ม่วงจิตต์, "เสรีภาพของหนังสือพิมพ์กับความรับผิดชอบประมาทในสหรัฐอเมริกา", นิตยสาร, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ๒๕๒๑, หน้า ๕๕๒.

จิตใจหรือสุขภาพของประชาชน เห็นได้ว่า สิทธิในการเสนอและรับรูข่าวสาร นั้น สนับสนุนหลักการ เปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา

เห็นได้ว่าสิทธิของสาธารณชน ในส่วนสิทธิในการเสนอและรับรูข่าวสารของประชาชนนี้ เป็นการสนับสนุนหลักการ เปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญาคงนั้นในกรณีที่จำเลย โจทก์ หรือผู้เสียหายประสงค์ที่จะให้การพิจารณานั้นเป็นการพิจารณาดลับ เพื่อรักษาสิทธิของปัจเจกชน ก็เป็นเรื่องของความขัดแย้งระหว่างสิทธิของปัจเจกชนกับสิทธิของสาธารณชน ซึ่งจำต้องชั่งน้ำหนักระหว่างสิทธิทั้งสอง เพื่อกำหนดลักษณะของการพิจารณา หรือเพื่อรักษาไว้ซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ทั้งสอง ในลักษณะของความพอดี

สิทธิหรือประโยชน์ของรัฐ ก็เป็นอีกประการหนึ่งที่เป็นผลกระทบของหลักการ เปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา ในส่วนนี้อาจแบ่งออกได้เป็น ๒ กรณี คือ

๑. ความสัมพันธ์เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ
๒. ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

การรักษาความมั่นคงของประเทศ และการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องกระทำ ในบางครั้งข่าวสารหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงของประเทศ และการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน จำต้องเก็บรักษาไว้ เป็นความลับ การเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญาอาจจะเป็นผลร้ายต่อรัฐได้ หากว่าในการพิจารณาคดีอาญาจำต้องนำเอาข่าวสารหรือข้อมูลเหล่านี้มากล่าวอ้างเป็นพยาน เช่น ในคดีเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น

* รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๕๘, ๕๗,

สิทธิหรือประโยชน์ของรัฐที่กล่าวมานี้ เป็นการขัดต่อหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา เมื่อมีความขัดแย้งกันก็จำเป็นต้องมีการชี้แจงน้ำหนักของสิทธิต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิของปัจเจกชน สิทธิของสาธารณชน และสิทธิหรือประโยชน์ของรัฐ ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องนำเข้าร่วมในการชี้แจงน้ำหนักของความขัดแย้งนั้นด้วย

ในการพิจารณาพิพากษาคดี ผู้พิพากษาจำต้องมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาในเรื่องนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๑๗๓ บัญญัติไว้ว่า "ผู้พิพากษาและตุลาการเป็นอิสระ ในการพิจารณาพิพากษา อรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย" โดยมีกฎหมายลักษณะพยาน และกฎหมายวิธีพิจารณาความ เป็นบทบัญญัติที่รองรับความเป็นอิสระของผู้พิพากษา อย่างไรก็ตาม ก็คือ อิสระของผู้พิพากษานั้น ก็เป็นอิสระในเรื่องของการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน และการพิพากษา แต่ในส่วนของการดำเนินกระบวนการพิจารณา แม้จะให้อำนาจแก่ผู้พิพากษาในการใช้ดุลพินิจ แต่ก็ยังคงเป็นไปตามกรอบหรือแนวทาง ซึ่งกฎหมายวิธีพิจารณาความได้กำหนดไว้ การที่จะให้ผู้พิพากษามีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น แม้ว่าจะมีหลักประกันแก่ผู้พิพากษาในค่านับเหมา คือ การทำหน้าที่ในทางอรรถคดีของผู้พิพากษานั้น ผู้พิพากษาไม่อยู่ในอาณัติของบุคคลหรือองค์กรใด^๑ แต่ก็ยังจำเป็นต้องให้หลักประกันแก่ผู้พิพากษาในด้านส่วนตัว คือ ผู้พิพากษาสามารถทำหน้าที่ของผู้พิพากษาได้ โดยปราศจากความกลัวว่า จะได้รับผลร้ายหรือการกลั่นแกล้งภายหลัง และความอิสระในทางส่วนตัวนี้ ย่อมเป็นข้อเสริมความสมบูรณ์ของความอิสระของผู้พิพากษา^๒ เพราะผู้พิพากษาย่อมเป็นบุคคลธรรมดาใช้รัฐบุณอย่างสิ่งก่อสร้างอันเป็นที่ตั้งของศาลไม่ ฉะนั้นจึงอาจรู้สึกกรุ่น ๆ หนาว ๆ ได้ ตามลักษณะกำลังใจของเอกชนเป็นคน ๆ ไป^๓

^๑ คณิต ๓ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, หน้า ๑๗.

^๒ เรื่องเดียวกัน.

^๓ นิติศาสตร์ เพลาลย์, พระยา, "ความเป็นอิสระของผู้พิพากษา", บทบัญญัติ, เล่มที่ ๒๗ ตอนที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๑๑, หน้า ๒๑.

การเปิดเผยในการพิจารณาที่อาญานั้น อาจกระทบต่ออิสระของผู้พิพากษาได้ โดยการเปิดเผยที่เกินขอบเขต อาจเกิดการกระทบกระเทือนต่ออิสระในค่านิยมความรู้สึกส่วนตัวของผู้พิพากษาได้ การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมในการพิจารณาคดี โดยที่เห็นได้ว่าประชาชนที่เข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาคดีนั้น ได้แสดงออกอย่างเห็นได้ชัดว่า ต้องการที่จะให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างที่ตนต้องการ และการแสดงออกนั้นมุ่งที่จะครอบงำศาล พยาน หรือข่มขู่จำเลย จนทำให้ผู้พิพากษาต้องไตร่ตรอง หรือเกิดความวิตกว่าคำพิพากษาจะขัดกับมติมหาชนที่เข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาพิพากษาคดี หรือการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมรับรู้ในห้องพิจารณา อาจเกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือจะเป็นการรบกวนการดำเนินงานกระบวนการพิจารณา ทั้งนี้ อาจจะทำให้เกิดความไม่เที่ยงธรรมในการพิจารณาคดี ทั้งนี้ ผู้พิพากษาจำต้องมีเครื่องมือในการป้องกันตนเองในเรื่องนี้ โดยยังคงไว้ซึ่งหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา ซึ่งผู้พิพากษาจะต้องคำนึงถึงและหาจุดของความพอดี ระหว่างหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญากับอิสระของผู้พิพากษา ซึ่งหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญานั้น ไม่ได้ขัดแย้งกับความเป็นอิสระของผู้พิพากษาแต่อย่างใด หากว่าการเปิดเผยนั้นเป็นไปในขอบเขตที่เหมาะสม แต่หากว่าการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญานั้น เป็นการเปิดเผยที่มากเกินไป ก็ย่อมเป็นการขัดแย้งกับความเป็นอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีได้

ในปัจจุบันนี้ หลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญาได้นำมาใช้กันอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ในคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน จะมีผู้สนใจเข้าร่วมฟังการพิจารณาคดีเป็นจำนวนมาก จนไม่สามารถเข้าร่วมฟังในห้องพิจารณาคดีได้หมด โดยที่ความก้าวหน้าทางวิทยาการมีมากขึ้น จึงมีการนำเอาโทรทัศน์ระบบวงจรปิดมาใช้เพื่อถ่ายทอดให้ผู้สนใจ ที่ไม่อาจเข้าร่วมฟังในห้องพิจารณาคดีได้ชม หรือในบางครั้งได้มีการถ่ายทอดเสียงผ่านเครื่องกระจายเสียง จากห้องพิจารณาออกสู่ภายนอก นอกจากนี้ สื่อมวลชนก็ได้เผยแพร่ข่าวสารในเรื่องราวเกี่ยวกับคดีอย่างใกล้ชิด โดยการถ่ายทอดภาพโทรทัศน์

ถ่ายภาพ อีกลีเดีย ฯลฯ และนำมาถ่ายทอดต่อประชาชนและวิพากษ์วิจารณ์การ
 คำเนนคคี ซึ่งหากว่าไม่เป็นไปตามที่มาตรา ๑๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
 ความแพ่งกำหนดไว้ ก็ย่อมไม่มีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ซึ่งใน
 ต่างประเทศนั้น ได้เปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์วิจารณ์การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลได้^๑
 หากว่าไม่ก่อให้เกิดอันตรายอย่างแน่ชัดและในทันทีทันใด (clear and
 present danger) จากตัวอย่างที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ได้มีการ
 กล่าวถึงหลักการเปิดเผยในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา โดยแสดงความคิดเห็นว่า ใน
 การพิจารณาพิพากษาคดีนั้น แม้ว่าจะต้องกระทำโดยเปิดเผยก็ตาม ก็ควรที่จะมีขอบเขต
 โดยนำเอาสิทธิหรือประโยชน์ของปัจเจกชน สาธารณชนและของรัฐ ตลอดจน
 หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษามาประกอบการใช้ดุลพินิจ เพื่อเป็นแนวทาง
 หรือกรอบในการชั่งน้ำหนักของความซัดแย้ง และประกอบกับข้อเท็จจริงในคดี^๒
 ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้ความยุติธรรมแก่ตัวจำเลย และผู้ที่ทำหน้าที่นั้นก็คือ
 ผู้พิพากษาในคดีนั้น ๆ ซึ่งอาจกำหนดเมื่อเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความฝ่ายใด
 ร้องขอ ให้การพิจารณาพิพากษาคดีจะเป็นการพิจารณาลับหรือไม่

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๗ ได้กำหนด
 ถึงเงื่อนไขในการพิจารณาลับไว้ ๒ ประการ คือ เพื่อประโยชน์แห่งความสงบ
 เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับ
 ความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน ซึ่งเห็นว่าเป็นเรื่องของสิทธิ
 หรือประโยชน์ของรัฐ หากว่าสิทธิหรือประโยชน์ของรัฐมีน้ำหนักมาก

^๑ในเยอรมัน ดู คณิศ ๓ นคร, "ละเมิดอำนาจศาลในเยอรมัน",
อัยการ, ปีที่ ๑ (สิงหาคม ๒๕๒๑), หน้า ๕.

ในสหรัฐอเมริกา ดู ทวงจิตต์ กำประเสริฐ, กฎหมายแองโกล
 อเมริกันเบื้องต้น, หน้า ๗๔.

^๒ดู ราวี เวียงพิภย์, "เหยื่อของสังคมเหยื่อของหนังสือพิมพ์",
สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ปีที่ ๒๔ (๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๕). และ คณิศ ๓ นคร,
 "ฐานะของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญา", บทพิพากษาศาลฎีกา, เล่มที่ ๒๒ ตอนที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๒๕,
 หน้า ๑๐ - ๒๐.

การพิจารณาคดีอาชุนั้นจะเป็นการพิจารณาฉบับ แต่มาตรา ๑๐๗ นี้ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขในกรณีที่มีการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาชุนั้น ได้ล่วงละเมิดถึงสิทธิของบุคคล ทั้งนี้หากว่าสาธารณชนโดยเฉพาะสื่อมวลชน ใช้สิทธิในการเสนอและรับรูข่าวสาร โดยเข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาคดีที่มีสภาพเป็นการล่วงละเมิดสิทธิในส่วนตัว ก็อาจจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่คู่ความได้

ในขณะที่ทุกคนในสังคมต่างเรียกร้องหาความยุติธรรม โดยให้รัฐดำเนินการลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาโดยเคร่งครัด ในขณะที่เดียวกันสังคมควรให้ความยุติธรรมแก่จำเลยในคดีอาญา ในการที่จะได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรม โดยเคารพในเกียรติภูมิของความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักที่ว่าทุกคนย่อมได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าศาลจะพิพากษาว่ามีความผิด ซึ่งรัฐมีหน้าที่จะปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักนี้ เพื่อคงไว้ซึ่งความศรัทธาของจำเลย และความศรัทธาของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมของรัฐ และต่อเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม อันเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับความยุติธรรมและความสงบสุขของสังคม*

๑.๒ วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เป็นไปเพื่อ

๑. ศึกษาถึงหลักการ แนวความคิด ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา
๒. ศึกษาถึงผลกระทบของการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา และการพิจารณาฉบับ ซึ่งประกอบด้วย

*คดีโค ๗ นคร, "ฐานะของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญา", บทบัญญัติ, หน้า ๒๐.

- ๒.๑ สิทธิของปัจเจกชน
- ๒.๒ สิทธิของสาธารณชน
- ๒.๓ สิทธิหรือประโยชน์ของรัฐ
- ๒.๔ อีตระของผู้พิพากษา

๓. เสนอแนวทางการใช้ดุลพินิจ ในการกำหนดลักษณะของการพิจารณาคดีอาญา ไม่ว่าจะโดยเปิดเผยหรือเป็นการพิจารณาดลับ เพื่อนำแนวความคิดในทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ

การวิจัยนี้จะจำกัดขอบเขตเฉพาะในเรื่องการพิจารณาคดีอาญาในศาลชั้นต้นเท่านั้น จะไม่กล่าวถึงไปถึงการพิจารณาคดีอาญาในศาลคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งมีกฎหมายเฉพาะ และมีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๑.๓ วิธีการวิจัย

ทำการวิจัยเอกสาร โดยเน้นหนักในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย และนำเอากฎหมายต่างประเทศมาเปรียบเทียบเพื่อความเข้าใจ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และสรุปเพื่อเสนอหลักการ แนวความคิด ในการนำหลักการ เบิกเผยในการพิจารณาคดีอาญามาใช้ในทางปฏิบัติต่อไป

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทราบถึงหลักการ แนวความคิด ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของหลักการ เบิกเผยในการพิจารณาคดีอาญา

๒. ทราบถึงผลกระทบของการ เบิกเผยในการพิจารณาคดีอาญา และการพิจารณาดลับ เพื่อนำไปประกอบการใช้ดุลพินิจของศาล ในการกำหนดลักษณะของการพิจารณาคดีอาญา

๓. ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำเอาแนวความคิดในทางวิชาการ ไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติได้ เพื่อรักษาหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา ในขณะเดียวกัน ก็เป็นการรักษาสิทธิหรือประโยชน์ของบุคคล สาธารณชนหรือรัฐ ในลักษณะที่เป็นความพอดี